

Kommunledningsförvaltningen
Maria Ekblad
maria.ekblad@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Ersättning till vigselförrättare och begravningsförrättare

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Enköping kommun inte ska betala ersättning till borgerliga vigselförrättare,
2. anta styrdokument "Bestämmelser om ersättning till borgerliga begravningsförrättare".

Ärendet

Bakgrund

"Regler för arvoden och partistöd i Enköpings kommun för mandatperioden 2019-2022" daterade den 7 november 2018, antogs av kommunfullmäktige den 19 november 2018. Reglerna har därefter reviderats vid två tillfällen under mandatperioden. I dessa regler behandlas även ersättning för vigselförrättare och borgerliga begravningsförrättare.

Under våren 2022 tillsattes en fullmäktigeberedning för att se över ovan nämnda regler för arvoden och partistöd. I denna översyn konstaterades att det finns vissa juridiska tveksamheter kring att som kommun betala ersättning till borgerliga begravningsförrättare och borgerliga vigselförrättare. Det är inte kommunala uppdrag och borgerliga vigselförrättare får dessutom ersättning från länsstyrelsen. Ersättningsarna bör hur som helst inte regleras i ett styrdokument som enbart gäller förtroendevalda. Därför föreslog fullmäktigeberedningen att kommunstyrelsen skulle få i uppdrag att utreda om ersättning till förrättarna även i fortsättningen ska utbetalas och hur det i så fall ska regleras. Kommunfullmäktige beslutade i enlighet med förslaget samt att uppdraget skulle redovisas till fullmäktige senast 12 december 2022.

Ärendets beredning

Under beredningen har synpunkter inhämtats från några av vigselförrättarna. De framhåller att nuvarande ersättning från länsstyrelsen är mycket låg. Uppdraget

som vigselförrättare innebär omfattande förberedelser och ofta flertalet kontakter med brudparet i förväg. De ser en risk för att nuvarande vigselförrättare kommer att avsäga sig sina uppdrag och att det blir svårare att värva nya om ersättningen från kommunen tas bort. De befärar även att det kommer att genomföras färre borgerliga vigslar i kommunen och att, då vigslar med sina arrangemang bidrar till intäkter för näringslivet i Enköping, näringslivet kan komma att påverkas.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Den kommunala kompetensen

Den fråga som nu är att bedöma är om det ligger inom den så kallade kommunala kompetensen att utbetala ersättning till borgerliga vigselförrättare och begravningsförrättare.

Den kommunala kompetensen beskrivs i första hand i 2 kapitlet i kommunallagen (KL). Där framkommer att kommuner och regioner själva får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar, 2 kap. 1 § KL.

Det som avgör om en angelägenhet är av allmänt intresse är om det kan anses vara ett allmänt, samhälleligt och till det egna området knutet intresse att kommunen vidtar en åtgärd. Denna fråga får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt och skäligt att kommunen befattar sig med angelägenheten. Allmänintresset förutsätter inte att det finns ett kvantitativt betydande behov. Om det kan anses vara ett allmänt intresse att en kommun har hand om en angelägenhet, får kommunen ha hand om den även om åtgärden bara kommer en mindre del av kommunens område eller ett mindre antal av medlemmarna direkt till godo (se prop. 2016/17:171 s. 299).

Den kommunala kompetensen begränsas dock av att kommuner inte får ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om, 2 kap. 2 § KL. Vad som avses med begreppet "någon annan" framgår inte av förarbetena, men den vanligaste tolkningen är att uttrycket är relaterat till övrig offentlig sektor och inte till det privata näringslivet (se prop. 2008/09:21 s. 17).

Vigselförrättare

Avseende vigselförrättare framgår det av 8 § förordning (2009:263) om vigsel som förrättas av särskilt förordnad vigselförrättare att vigselförrättaren har rätt till ersättning med etthundratio kronor för varje vigsel som hen har förrättat. Har vigselförrättaren samma dag förrättat mer än en vigsel, utgör ersättningen trettio kronor för varje vigsel utöver den första.

Av 9 § samma förordning framgår att ersättning enligt 8 § betalas ut av länsstyrelsen efter ansökan av vigselförrättaren.

Genom förordningens bestämmelser står det klart att uppgiften att betala ersättning till vigselförrättare ankommer på länsstyrelsen. Detta innebär att kommunen är förhindrad att ta sig an den uppgiften, då ansvaret enligt gällande lagstiftning "ankommer på annan". Förvaltningens bedömning är därför att Enköpings kommun inte ska betala ersättning till vigselförrättare då det är i strid med kommunallagen.

Begravningsförrättare

Till skillnad från vigselförrättare tillkommer det ingen annan att ansvara för tillgodoseende av borgerliga begravningsförrättare eller ersättning till borgerliga begravningsförrättare. Frågan är då om det är en angelägenhet som uppbärs av ett allmänt intresse.

I RÅ 1969 ref. 10 har regeringsrätten (dåvarande Högsta förvaltningsdomstolen) anfört att den som i egenskap av anhörig eller närstående ombesörjer begravning bör enligt lag, såvitt möjligt, iakttaga den avlidnes önskan rörande jordfästning eller gravsättning. Det får anses som ett allmänt kommunalt intresse att en kommun underlättar för sina medlemmar att fullgöra vad sålunda åligger dem. På grund av detta och då det enligt gällande författningar ej tillkommer annan att svara för tillgodoseendet av ovan nämnda behov, anses Stockholm stadsfullmäktige inte ha överskridit sin befogenhet när fullmäktige bemyndigat kyrkonämnden att fatta beslut om den ordning och de ersättningar som kunde komma i fråga avseende tillhandahållande av förrättare vid borgerliga begravningar. Att utge ersättning av kommunala medel till den som förrättar borgerlig begravning ansåg regeringsrätten medför en ökad likställighet mellan kommunmedlemmarna med avseende på begravningskostnaderna och att det därför inte anses utgöra ett gynnande av vissa kommunmedlemmar.

Förvaltningen bedömer mot bakgrund av detta att det är av allmänt intresse att utbetala ersättning till borgerliga begravningsförrättare varför det omfattas av den kommunala kompetensen.

Sammanfattande bedömning

Med anledning av ovanstående gör förvaltningen bedömningen att Enköpings kommun inte ska betala ersättning till borgerliga vigselförrättare men ska anta styrdokument "Bestämmelser om ersättning till borgerliga begravningsförrättare", vilket reglerar ersättning till borgerliga begravningsförrättare.

Ekonomiska konsekvenser

Idag utgår ersättning från Enköpings kommun till vigselförrättare med 1,25 procent av basarvodet (71 500 kr 2022) per vigsel vilket motsvarar 894 kronor per vigsel. Normalt genomförs cirka 100 borgerliga vigslar per år där ersättning betalas ut av kommunen. Förslaget innebär därför minskade kostnader för ersättning till vigselförrättare med cirka 90 000 kr per år.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

En konsekvens av förslaget kan vara att färre visar intresse för att bli borgerliga vigselförrättare eller att nuvarande vigselförrättare inte längre vill ta emot uppdrag. I förlängningen kan detta kan medföra ett minskat antal borgerliga vigslar i Enköpings kommun.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, kommunledningsförvaltningen, 2022-10-27
Bestämmelser om ersättning till borgerliga begravningsförrättare

Daniel Jansson-Hammargren
Kommundirektör
Enköpings kommun

Åsa Olsson
Kansli- och utredningschef
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen, för åtgärd